

آپدیت تیر ۱۴۰۵

ویژه شب امتحان

نکات مهم

خلاصه

خلاصه کتاب مبانی و اصول برنامه ریزی درسی

منبع اصلی: انتشارات دانشگاه پیام نور (دکتر طالبی، مظلومیان، سیف)

// مناسب برای

علوم تربیتی و سایر رشته‌های مرتبط پیام نور

// نویسنده جزوه

تیم تالیف بژیک

// نوع فایل

خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده

// کیفیت

تضمین ۱۰۰٪ مطالب

۴

ساعت مطالعه

۱۰۰٪

پوشش نکات

۴۲

صفحه مفید

بخش اول، فصل اول: تعاریف و گفتمانهای معاصر برنامه درسی

نکات کلیدی شماره (۱)

واژه برنامه‌ریزی درسی و برنامه‌ریزی آموزشی دو واژه متفاوت است و Curriculum برای اصطلاح برنامه درسی به کار می‌رود.

شباهت برنامه درسی و آموزشی:

- ✓ ۱- اشتراک در مبانی (فلسفی، روان‌شناختی و ...) دارند.
- ✓ ۲- طراحی و اجرا تحت برنامه‌ریزی متمرکز و غیرمتمرکز است.
- ✓ ۳- تحت تأثیر عوامل درونی و بیرونی هستند.
- ✓ ۴- دارای مراحل چرخه‌ای و عناصر مشترک هستند.

تفاوت‌های برنامه درسی و آموزشی:

- ✓ ۱- برنامه آموزشی کلی و برنامه درسی جزئی از برنامه آموزشی است.
- ✓ ۲- برنامه آموزشی درازمدت و شامل انواع برنامه درسی و فعالیت پرورشی است.
- ✓ ۳- عناصر برنامه درسی ماهیت درسی و عناصر برنامه آموزشی ماهیت آموزشی دارند.

نکات کلیدی شماره (۲)

تعاریف برنامه درسی عبارتند از:

- ✓ ۱- ریشه‌شناسی واژه برنامه درسی
- ✓ ۲- برنامه درسی؛ مجموعه‌ای از دروس برای تدریس
- ✓ ۳- برنامه درسی؛ برنامه زمانی برای تدریس
- ✓ ۴- برنامه درسی؛ فهرست رؤوس مطالب
- ✓ ۵- برنامه درسی؛ فعالیت فوق برنامه
- ✓ ۶- برنامه درسی؛ طرح و نقشه
- ✓ ۷- برنامه درسی؛ عاملی برای بازسازی اجتماعی
- ✓ ۸- برنامه درسی؛ نظام تکنولوژیک برای تولید
- ✓ ۹- برنامه درسی؛ فعالیت‌های یادگیری برنامه‌ریزی شده
- ✓ ۱۰- برنامه درسی؛ تجربه

نکات کلیدی شماره (۳)

برنامه درسی؛ ریشه‌شناسی واژه برنامه درسی: واژه برنامه درسی Currere از نظر لغت‌شناسی از واژه Race Course و به معنای میدان مسابقه یا مسیری است که برای رسیدن به هدف باید طی شود. مدرسه به میدان مسابقه تشبیه شده که دانش‌آموزان به رقابت با یکدیگر این مسیر را تا رسیدن به هدف نهایی یعنی گرفتن مدرک، باید طی کنند.

برنامه درسی؛ مجموعه‌ای از دروس برای تدریس: برنامه‌ای که در آن فهرست موضوعات مختلف به صورت مجزا مشخص شده که در مدرسه تدریس می‌شوند و جزء تعاریف سنتی و محدود است.

برنامه درسی؛ برنامه زمانی برای تدریس: برنامه درسی همان جدول زمانی تدریس که طی هفته به وسیله معلم تعیین می‌شود، می‌باشد.

برنامه درسی؛ فهرست رئوس مطالب: مجموعه‌ای است از سرفصل‌ها و رئوس مطالب برای یک درس خاص که جزء تعاریف محدود است.

نکات کلیدی شماره (۴)

برنامه درسی؛ فعالیت فوق برنامه: کاهش فاصله بین برنامه درسی کلاس و فوق برنامه و حذف برنامه سنتی از ضروریات برنامه درسی در این تعریف است و مدارس بر پایه این برنامه به سازماندهی فعالیت‌هایی همچون عکاسی، فیلم‌سازی و ... که از نظر علمی معتبرند، می‌پردازند.

برنامه درسی؛ طرح و نقشه: مجموعه‌ای از فرصت‌های یادگیری در جهت رسیدن به اهداف کلی و جزئی برای فراگیران می‌باشد که جامع‌ترین تعاریف برنامه درسی است.

برنامه درسی؛ عاملی برای بازسازی اجتماعی: برنامه درسی عاملی برای تغییر در وضعیت موجود جامعه است که از طریق بالا بردن دانش و بهبود ارزش‌های دانش‌آموزان به اصلاح جامعه یاری می‌رساند.

برنامه درسی؛ نظام تکنولوژیک برای تولید: از اهداف رفتاری و شرطی شدن تایید می‌گیرد و از کاربرد اصول مدیریت علمی نشأت می‌گیرد و بابت و چارترز طرفداران این رویکرداند.

نکات کلیدی شماره (۵)

برنامه درسی؛ فعالیت‌های یادگیری برنامه‌ریزی شده: برنامه‌ریزی فعالیت یادگیری جهت ایجاد تغییرات از پیش تعیین شده در فراگیران و ارزیابی میزان این تغییرات چه به صورت کلاسی چه غیرکلاسی و تمرکز اصلی بر بازدهی آنهاست.

برنامه درسی؛ تجربه: مربیان پیشرفت‌گرا طرفدار این رویکرد هستند که دو برداشت را شامل می‌شود، یکی برنامه درسی به عنوان تجربه یادگیری هدایت شده که مربوط می‌شود به تجاربی که از پیش توسط برنامه‌ریزان طراحی شده تا فراگیران از طریق آن به اهداف برنامه دست یابند و دیگری برنامه درسی مربوط به کلیه تجارب فراگیر که در طی سال تحصیلی کسب می‌کند، می‌شود چه در داخل مدرسه و چه در خارج مدرسه.

نکات کلیدی شماره (۶)

گفتمان‌های معاصر حوزه برنامه درسی:

- ۱- گفتمان‌های سیاسی.
- ۲- گفتمان‌های پدیدارشناسی.
- ۳- گفتمان‌های زیباشناختی.
- ۴- گفتمان‌های پسا ساخت‌گرایی.
- ۵- گفتمان‌های بین‌المللی.

جامع‌ترین برداشت از گفتمان‌های برنامه درسی توسط پاینار، رینولدز و تابمن دنبال می‌شود.

گفتمان سیاسی: از پر فرازترین جنبش‌های نظریه‌پردازی در عرصه برنامه درسی است که معتقد است درک کامل برنامه تنها با توجه به بستر در برگیرنده آن شدنی است. توجه: این فایل رایگان نیست و منحصرًا برای سایت "بژیک" با آدرس اینترنتی www.bzhik.ir تهیه و تنظیم شده است. تمام حقوق مادی و معنوی این محصول، متعلق به سایت "بژیک" می‌باشد؛ هر گونه کپی برداری و انتشار غیر قانونی آن توسط افراد سودجو، بدون اخطار قبلی، پیگرد قانونی در پی خواهد داشت؛ لذا بایستی مستقیماً از این سایت خریداری شود در غیر این صورت مسئولین راضی نمی‌باشند و حرام و حق الناس می‌باشد.

نکات کلیدی شماره (۷)

گفتمان پدیدارشناسی: مطالعه پدیده‌ها و جلوه آنها در تجارب و آگاهی ما است. کانت این واژه را برای تمییز بین حوادث آشکار و نیز حوادثی که خود به خود رخ می‌دهد استفاده می‌کند. اندیشه‌های اصلی این رویکرد متعلق به هوسرل و هایدگر است. پدیدارشناسان از طراح برنامه درسی انتظار دارند که دنیا را از دریچه روزمره فراگیر ببینند و معنای جهان را همان طور که در هست جلوه می‌یابد، درک کند. در واقع هدف این رویکرد فراهم کردن فضا، زمان و روابط انسانی است.

گفتمان‌های زیباشناختی: آیزنر با انتشار کتاب و تصورات آموزشی، برداشت‌های جدید زیباشناسی در برنامه درسی را به اوج خود رساند. هدف اصلی آموزش زیباشناسی پرورش هنر در دانش‌آموزان است. همچنین توانا کردن فراگیر برای ابراز احساسات و عقاید با استفاده از رسانه و ابزارهایی همچون عکاسی و سفالگری و ...

بنابراین یادگیرندگان از این منظر باید با بیان هنرمندانه نحوه معنا بخشیدن و تفسیر بیان خلاق خود و دیگران را یاد بگیرند و درک هوشیارانه‌ای نسبت به هنر کسب کنند.

